

Hoe erg is het dat leerlingen in een ander stadsdeel naar school gaan?

Schoolprestaties versus de sociale dimensie

In Amsterdam Nieuw-West fietsen elke schooldag veel witte kinderen naar een school buiten hun stadsdeel. Een probleem, aldus raadslid Tanja Kronenberg, die er een motie over schreef. Deze motie was voor de Denktank sociale cohesie Amsterdam Nieuw-West aanleiding om op 25 oktober in het Comenius Lyceum een netwerkbijeenkomst te organiseren. Doel is vooral om het probleem te analyseren, en met mogelijke oplossingen te komen. De aanwezigen slagen daar goed in, ondanks de grote meningsverschillen.

Een levendige discussie, daar zorgen de aanwezige portefeuillehouders, raadsleden, directeuren van basisscholen, rectoren en vertegenwoordigers van instituten, instellingen en ouderraden uit Amsterdam Nieuw-West deze dinsdagavond voor. Dat begint al meteen met het feit dat de gespreksleider Frank Kalshoven presenteert: witte leerlingen gaan op school buiten West. Maar is dat wel zo, vraagt stadsdeelwethouder Ronald Mauer zich af. Er zijn immers ook veel witte kinderen die wel in Amsterdam Nieuw-West naar school gaan. En over welke leerlingen heb je het? Van het basisonderwijs of het voortgezet onderwijs? Ineke Linthorst, directeur van basisschool De Globe, voegt daaraan toe of je wel moet spreken over wit. “Moet je niet spreken over kinderen van hoogopgeleide ouders?” Het zijn juist hun kinderen die voor school het stadsdeel uitgaan.

Niet erg voor de leerlingen

Uiteindelijk stelt Frank Kalshoven voor om zich niet zozeer met de bewoording van dit feit bezig te houden, maar met de gevolgen. Voor wie is dit erg? Niet voor de leerlingen zelf, vindt Liesbeth van Welie, ex-rector en momenteel bij de Universiteit van Amsterdam bezig met een promotie-onderzoek naar de prestaties van allochtone kinderen in Amsterdam Nieuw-West. Zij is heel positief over deze kinderen. “Nergens krijgen ze zoveel kansen om een havo- of vwo-diploma te halen als hier. Veel van hun ouders hadden niet de kans om naar school te gaan. De scholen hier in Amsterdam Nieuw-West zijn erin gespecialiseerd om hun leerlingen verder te laten kijken dan de situatie van hun ouders.” In Amsterdam Nieuw-West leren de kinderen te zien welke kwaliteiten ze hebben. De resultaten zijn er naar. Veel allochtone leerlingen stromen door naar de havo en vwo.

Geïsoleerde werelden

Maar Berend Meijer ziet het minder rooskleurig in. Hij is directeur van het Comenius Lyceum, die voor 90% zwart is. Meijer benadrukt de sociale dimensie van zwarte scholen. “De leerlingen leven in een geïsoleerde wereld, een wereld waarin alles zwart is. Pas op de werkvloer ontmoeten zwart en wit elkaar. Zo weten de kinderen niet wat er in de wereld te koop is. En dat is niet wenselijk. Dat geeft schade op de lange termijn.” Hij krijgt bijval van Mohamed Baba, schoolbestuurder van ROC Amsterdam en lid van de Denktank. Zelf is hij kind van een gastarbeider. Door druk van zijn ouders en broer heeft hij vwo gedaan. Maar veel allochtone jongeren worden niet gepusht, en ontstijgen hun wijk niet. En dan wordt het moeilijk. “Je moet paden betreden die niet bewandeld zijn. De kinderen komen echt wel de scholen door. Maar wat gebeurt er buiten de veilige haven van de school? Hebben ze een netwerk? Kennen ze mensen buiten hun groep? Ze leven in gesloten circuits. Daar maak ik me druk over.” “Hun referentiekader is beperkt”, vult Meijer aan, “terwijl ze in een gemengde stad wonen. Soms houd ik mijn hart vast. Stel dat er weer zoiets gebeurt als de moord op Theo van Gogh. We moeten hen nu richting geven zodat ze we de commotie en emotie kunnen dempen.”

Potentieel blijft liggen

Ook Tanja Kronenberg haakt in op de woorden van Liesbeth van Welie. Ja, de leerlingen doen het goed. Maar er blijft ook heel veel potentieel liggen. “Kinderen presteren nog steeds ver beneden het niveau van de andere kinderen die hier opgroeien. Dat komt voor een deel door de enorme

concentratie van probleemkinderen. Dit zorgt ervoor dat je andere kinderen minder goed kunt opvangen. Als dat niet het geval zou zijn, zouden de leerlingen misschien sneller vooruit gaan dan dat ze nu doen.”

Maar of dat echt zo is, is moeilijk te achterhalen. En misschien willen we wel te veel, vermoedt Liesbeth van Welie. Zij nodigt de aanwezigen uit om verder te kijken. Zij refereert naar de vele studenten die hier op kamers komen wonen. Natuurlijk omdat het hier goedkoop is. Maar vooral omdat het hier zo leuk is. Dat geven de studenten zelf aan. Hier moet je zijn, vinden ze.

Huisvesting voor hogescholen

Deze studenten kunnen een stuwende werking hebben op de wijk en haar bewoners, beseft stadsdeelwethouder Mauer. Daarom heeft hij al gesprekken met universiteiten en hogescholen om hier een vestiging te openen. Waarna andere aanwezigen concluderen dat het dus eigenlijk over het oppoetsen van het imago van Amsterdam Nieuw-West gaat. Door huisvesting te bieden aan hogescholen en universiteiten, verhoog je immers de status van de wijk.

Ouders en scholen ondersteunen

Als de status hoger is, gaan leerlingen eerder in hun wijk naar school. Maar er kan meer gedaan worden om de kinderen hier te houden. Een van de oplossingen komt van Wim Ponsen, lid van de Denktank en directeur van basisschool Ru Paré: “Pak die sociaaleconomische kant erbij, gekoppeld aan substantiële onderwijsverlenging. Onderwijs moet mogelijk zijn van 8 tot 8, zes dagen per week.” Ook de andere deelnemers hadden oplossingen. Zet ouders aan om hun kind naar school te sturen en hem zijn huiswerk te laten doen. Steun ouders die niet langer hun kinderen naar een school buiten hun stadsdeel willen brengen. Zorg ervoor dat scholen deze ouders aan zich kunnen binden. Bevooroordeel scholen die veel aandacht nodig hebben, en geef ze extra geld. Of doe als de gemeente Nijmegen, waar ouders hun schoolvoorkeur mogen opgeven en waar de gemeente vervolgens selecteert. (waarbij meestal de eerste voorkeur gehonoreerd wordt).

Informatiemarkt

Ook Tanja Kronenberg heeft een goede suggestie: doe wat aan de informatievoorziening. Veel ouders weten niets over andere scholen in hun stadsdeel, en kiezen dan de school waar ze over hebben gehoord. Daarom stelt Tanja voor om een scholenmarkt te organiseren, waar scholen samen informatie geven.

Een goed idee, zegt stadsdeelwethouder Mauer na afloop van de bijeenkomst. Dit gaat hij verder uitzoeken. Hoewel de netwerkbijeenkomst was bedoeld om het probleem te analyseren, lijkt het al meteen resultaat op te leveren.

KADER

Hoe groot is het probleem eigenlijk?

De meningen zijn divers, deze avond. Er is dan ook geen consensus over hoe groot het probleem precies is. Hoe erg is het eigenlijk dat witte kinderen naar scholen buiten het stadsdeel gaan? Om dit te achterhalen vraagt inleider Frank Kalshoven de aanwezigen om het probleem een cijfer te geven, op een schaal van 0 tot 10 (waarbij een 10 betekent dat het een verschrikkelijk groot probleem is). Uiteindelijk geven 4 van de 30 aanwezigen het probleem een 8 of meer. 6 van de aanwezigen geven minder dan een 6. De grote meerderheid geeft het probleem een 6 of 7. Waarmee duidelijk wordt dat het een groot probleem is, maar niet het allergrootste probleem.